

muzejní

TRŮJÍSTEK

ČASOPIS MUZEA V BRUNTÁLE

1/2025

PF 2025

MUZEUM V BRUNTÁLE

Milí čtenáři, milí návštěvníci,

s příchodem roku 2025 bychom vám rádi poděkovali za Vaši podporu a přízeň. Jménem celého muzea Vám přeji hodně zdraví, osobní spokojenosti a spoustu krásných zážitků v novém roce.

Uplynulý rok byl pro nás výzvou, a proto je nyní na místě malé ohlédnutí. Na bruntálském zámku proběhla výměna více než poloviny oken a částečná sanace vnější fasády. Vybudovali jsme nové sociální zázemí a provedli další odvodnění sala terreny. Ani na hradě Sovinci jsme nezaháleli. Lesnická škola získala novou fasádu a opravili jsme opěrnou zeď na 4. nádvoří. Kromě toho byla do zkušebního provozu uvedena nová čistička odpadních vod. Kvůli povodním v Karlovicích jsme museli odložit revitalizaci expozice lesnictví na kosárně na letošní rok. Na podzim jsme s památkáři projednali komplexní obnovu kosárny, kterou zahájíme na jaře. Nejenže odstraníme následky povodní, ale revitalizujeme i zbývající části. Bohužel ne vše se daří podle plánů. Na zámku v Bruntále stále nezačala rekonstrukce střechy a na Sovinci jsme zatím nemohli začít s revitalizací prvního nádvoří a Klippelovy bašty kvůli odvolání proti stavebnímu povolení. Doufáme, že rok 2025 bude úspěšnější a vše doženeme.

Ke konci roku jsme také dokončili architektonickou studii týkající se nejen zámku, ale i přilehlé Farní uličky a části areálu bývalé obchodní akademie. Tato studie byla Radou města Bruntál odsouhlasena ke zpracování projektové dokumentace, která umožní případné zatraktivnění přilehlého veřejného prostoru po dostavbě nového depozitáře. Začátkem loňského roku došlo ke změně provozovatele kavárny v sala terreně. V únoru 2024 zde otevřela Zámecká čokoládovna, která si rychle získala přízeň turistů i místních obyvatel. Jsme rádi, že se aktivně zapojují do našich akcí, jako jsou Letní slavnosti vína, Halloween apod. Po necelém roce provozu čokoládovny můžeme konstatovat, že jde o koncept, který skvěle zapadl do zámeckého prostředí.

Co nás čeká v roce 2025? Kromě obnovy kosárny budeme pokračovat v renovaci hradu Sovince a zútulňovat prostory pro turisty i zaměstnance. V rámci I. etapy revitalizace bruntálského zámku pokračujeme v plánovaných aktivitách a zahájíme projektování II. etapy zaměřené na vnitřní revitalizaci. Na všech našich objektech také rozšíříme nabídku edukačních programů pro školy. Připravenou máme řadu výstav a kulturních akcí, takže nabídka aktivit bude opět pestrá a každý si najde to své. Věřím, že muzeum zůstane oblíbeným místem setkávání, vzdělávání a trávení volného času.

S přáním pohodových zimních dní

Ema Havelková
ředitelka Muzea v Bruntále

POZVÁNKA

MUZEUM V BRUNTÁLE

13. 2. VERNISÁŽ VÝSTAVY 80. VÝROČÍ 2. SV. VÁLKY

Jak si mnozí z Vás povšimli, rok 2025 končí číslicí 5, tudíž si v tomto roce budeme opět připomínat výročí konce druhé světové války. Naše muzeum se již tradičně rozhodlo tuto událost připomenout výstavou, která se jí bude věnovat.

Od tohoto konfliktu uplyne již 80 let, tudíž z hlediska celosvětové politiky, ekonomiky či demografie jsou jeho přímé dopady překryty vlivy pozdějšími. V našem regionu však zanechal svým přímým vlivem tak hlubokou, dodnes nepřehlédnutelnou stopu.

Vyprávění připravované výstavy se tak soustředí na události Bruntálska. Nebude opomenuto populární téma vojenské – tudíž se představí řada dobových artefaktů jednotlivých armád, návštěvníci budou moci ocenit technickou krásu zbraní a výstava přiblíží průběh bojů v našem regionu. Ale protože vliv války na civilní obyvatelstvo není o nic menší, než na bojující muže a ženy, zmíní výstava také život v zázemí, především tedy v oblasti Bruntálska.

Výstavu si budete moci prohlédnout v malé výstavní síni Muzea v Bruntále od 13. 2. do 1. 6. 2025.

Náměstí Bruntál r. 1942

(JZ)

ZÁMEK V BRUNTÁLE

14. 2. VALENTÝN NA ZÁMKU

Netradiční prohlídky zámku Bruntál ve znamení svátku všech zamilovaných. Naše průvodkyně vás seznámí se zajímavostmi týkajícími se tohoto svátku a provedou vás tematicky vyzdobenou expozicí.

OHLÉDNUTÍ

Den archeologie

Krátce se ještě ohlédneme za akcí den archeologie, která proběhla v říjnu na zámku Bruntál. Téma pro rok 2024 bylo Umění v čase a návštěvníci tak měli možnost dozvědět se mnoho zajímavostí o umění v pravěku či středověku. Během odpoledne probíhaly i tematické workshopy, při kterých si zájemci vyzkoušeli kouzlo kaligrafického písma, či tetovací metodu handpoke, praktikovanou již od pravěku! Všem ještě jednou moc děkujeme za návštěvu. Již nyní pro vás připravujeme letošní ročník, který bude trochu jiný, ale ještě o kousek lepší. Tak se uvidíme 4. října 2025.

Den archeologie 2024

(NŠ)

Halloween

I letos se ve čtvrtek 31. října na Halloween proměnil bruntálský zámek v strašidelné doupe duchů a příšer. Ve spolupráci se Střediskem volného času Bruntál si návštěvníci mohli užít nezapomenutelnou noc plnou strachu i zábavy.

Odvážní návštěvníci se vydali na strašidelné prohlídky zámecké expozice, kde shlédli divadelní ztvárnění sedmi lidských hříchů. „Pro návštěvníky jsme si jako každý rok vymysleli zcela originální téma strašidelných prohlídek, děti i dospělí si mohli prohlédnout závist, lakomství nebo obzervství,“ upřesnila průvodkyně Věra Ismaili, která provázela tajemnou expozicí. Pro děti i dospělé byly připraveny také zábavné úkoly, a soutěže, které prověřily jejich odvahu a smysl pro humor. To vše v režii Střediska volného času Bruntál.

Akce se jako každý rok setkala s úspěchem, svědčí o tom i fakt, že vstupenky na strašidelné prohlídky byly vyprodané už pár dnů před akcí.

Halloween na zámku Bruntál se stal již tradiční akcí, která každoročně přiláká stovky návštěvníků. Pokud jste letos přišli o tuto strašidelnou zábavu, nezapomejte. Již nyní se můžete těšit na další ročník, který bude plný strašidel i legrace a opět proběhne 31. října.

Halloween 2024

Zpívání na schodech

V sobotu 30. listopadu proběhl na zámku Bruntál unikátní kulturní zážitek v podobě Zpívání na schodech. Na neobvyklém koncertě vystoupil ženský vokální kvartet „Každý Zpívá Tak Jak Umí“ složený z maminek milujících život, zábavu, a právě i hudbu. Návštěvníci si mohli poslechnout písně různých stylů i žánrů. Nechyběly anglicky zpívané písně Johna Lennona, souboru Pentatonix nebo tradiční české i zahraniční koledy. Kromě zpěvu zazněly při koncertě rolničky, triangu či dřívka. Posлуhači si tak za zvuků vokálních písní užili kouzelnou předvánoční atmosféru v zámeckém prostředí.

Vánoční jarmark

Vánoční jarmark na zámku Bruntál, který proběhl v sobotu 14. prosince 2024, je úspěšně za námi a přinesl návštěvníkům nezapomenutelnou předvánoční atmosféru plnou stánků s vánočním zbožím i nejrůznějšími pochutinami, vánočních koled a kouzelné show.

Nádvoří zámku zaplnily stánky s pestrou nabídkou vánočního zboží, od ručně vyráběných marmelád a sirupů, dekorací i dalších řemeslných výrobků, které k adventu neodmyslitelně patří. Kvůli nepříznivému počasí sice několik stánkařů nedorazilo, ale i přesto jsme jich zde přivítali spoustu dalších, kteří s námi sdíleli svou kreativitu a radost z Vánoc.

Program obohatily také děti z místních sborů, které zazpívaly krásné koledy i známé vánoční písně a vytvořily jedinečnou hudební kulisu celého dne. Také ony se potýkaly s nepřízní počasí, která ovlivňovala nejen hru na hudební nástroje, a tak vystoupení sboru Nic Moc z Horního Benešova proběhlo na neobvyklém místě pod arkádami, kde se aspoň na chvíli děti schovaly před padající námrazou.

Nezapomenutelnou součástí programu byla také vystoupení kouzelnice Radany. Její magická show nadchla nejen děti, ale i dospělé. Spousta z návštěvníků se nebála ani tančit. Zejména ti nejmenší se ochotně hlásili jako dobrovolníci při kouzlení a neodradila je ani ledová plocha na nádvoří. Toho si nejen my, ale i samotná kouzelnice moc vážíme!

Děkujeme všem, kteří se zúčastnili a podpořili tuto tradiční událost, která se stává pevnou součástí adventního období na zámku Bruntál. Velké poděkování patří především všem vystupujícím a stánkařům za jejich nasazení a ochotu dorazit i přes mrazivé počasí a zpříjemnit nám všem předvánoční čas.

Poděkování patří i firmě Havlík Opal s.r.o., která dodala výborné občerstvení pro naše návštěvníky.

Těšíme se na vás opět v příštím roce!

Vánoční jarmark 2024

(PV)

Duchové a dušičky

O víkendu 5. a 6. října proběhly na hradě Sovinci netradiční duchařské prohlídky. Našlo se hodně velkých i malých nebojsů, kteří neváhali a překročili brány hradu. Po celém areálu je čekala duchařsky zaměřená výzdoba, z níž největší ohlas sklidila tajemná rakev rytíře Všudybyla. Během samotných prohlídek se návštěvníci dozvěděli, jak se pomstil zavražděný hradní pán, poznali duchařské kouzlení s kouzelníkem Yorelem, tanec bludných duší, dušičkové spojení Sovince s Mexikem nebo rozhovor se samotným panem Smrtákem. Seznámili se také s tím, jak vypadá pracovní pohovor při náboru nových hradních strašidel.

Nechyběl ani netradiční hradní rébus doplněný o vyřešení záhadné hradní vraždy. Zkrátka ta správná duchařská atmosféra panovala na každém kroku. Tak zase za rok.

Duchové a dušičky 2024

(MK)

SPOLUPRÁCE A UDÁLOSTI

V předvánočním čase jsme se rozhodli obdarovat seniory z našeho regionu a uspořádali jsme pro ně výjimečný den plný historie a kouzelné atmosféry na bruntálském zámku. Senioři z Centra sociálních služeb Bruntál, z Diakonie Rýmařov a z Leskovce nad Moravicí měli možnost zúčastnit se prohlídky vánočně nazdobené zámecké expozice zcela zdarma. Celá akce proběhla za podpory Moravskoslezského kraje, který nejen pomohl s realizací této akce a s převozem účastníků, ale také připravil milé překvapení na závěr. Každý si odnesl drobný dárek jako poděkování za jejich návštěvu a užil si předčasné Vánoce.

Podle výrazů a ohlasů samotných seniorů bylo zřejmé, že si den opravdu užili. Jejich nadšení a radost nám potvrdily, že tato akce měla smysl. Mnozí vyjádřili svou vděčnost za krásný zážitek.

Vánoční prohlídka zámku

NOVÉ PUBLIKACE

Připadá vám návštěva zámku nebo muzea tak trochu nudná a pasivní? Chtěli byste se o našich objektech dovědět informace i jinou formou, než je běžná prohlídka? Tu příležitost vám přináší trilogie knih, které naše muzeum právě vydalo. Když se vypravíte na prodejnu Muzea v Bruntále si tyto publikace prolistovat, záhy zjistíte, že nejsou napsány jako většina odborných publikací našich pracovníků.

Díky nim můžete proniknout do tajemství zámku Bruntál, hradu Sovinec a kosárny v Karlovicích z pohledu různých vypravěčů, kteří jsou s těmito objekty spjatí. Každý z nich je zvláštní, ať už starý podkoní Evžen se svojí věkem danou ironií, nebo hravý Žbuch plížící se po lešení u opravovaných hradeb, anebo břitké dialogy Kosy a Srpu. Zároveň si každá kniha pro vás připravila řadu úkolů a rébusů, k jejichž vyluštění bude potřeba více než jen dávat pozor na prohlídkách našich objektů.

Nové publikace jsou tedy částečně knihami ke čtení a částečně zábavnými luštitelskými časopisy, takže vždy nabídnou odpočinek od vašich každodenních starostí. Vedle toho samozřejmě budou představovat zajímavý suvenýr, kterým můžete potěšit sebe nebo své blízké. Svě výtisky si můžete zakoupit na objektech našeho muzea.

Trilogie nových publikací

Sborník bruntálského muzea

Naproti tomu můžete na muzejní prodejně zakoupit také již tradiční odborně orientovanou publikaci, a sice **Sborník bruntálského muzea**, nově ročník 2025. Stejně jako v předchozích ročnících, přináší články zaměstnanců Muzea v Bruntále, stejně jako externích autorů, a to v širokém tematickém rozpětí.

Již úvodní článek **Marie Schenkové** přesahuje hranice našeho úzkého regionu a podává srovnání o vývoji zobrazování archanděla Michaela v rámci širší oblasti Ostravsko-opavské diecéze.

Navazující článek **Matěje Mately** se vrací lokalitou sice úžeji k Bruntálu, ale představovaná osoba nadlesního Hugo Pekarka svým významem místní region opět přesahuje – mimo jiné snahou o zavedení a rozšíření lyží nejen jako kratochvilného nástroje, ale jako pracovní pomůcky lesníků.

Následuje částečně katalogový článek **Jana Zámečnicka** přinášející přehled většiny doposud identifikovaných provenienčních značek fondu Sovinec Zámecké knihovny Bruntál.

Stejně tak vychází ze sbírek spravovaných Muzeem v Bruntále stať **Petra Vojtala** doplňující jeho loňský příspěvek ke střeleckým terčům z fondu militarií bruntálského muzea.

I článek **Moniky Balarinové** se věnuje předmětům našeho muzea – popisuje postupy restaurování některých pokrývek hlavy, které bylo možné shlédnout na výstavě *Dáma prostovlasá nevychází*.

V hromadných sdělovacích prostředcích oblíbenému předmětu – zlaté ozdobě, která byla nalezena v Kateřinkách a je uložena v našem muzeu – se v odbornějším duchu věnuje příspěvek **Matěje Kmoška, Stanislava Stuchlíka a Nikolý Šuhejové**.

Vedle tohoto archeologického textu je zařazen literárně-biografický text **Františka Všetického** o krnovském autoru Eduardu Zachovi.

Letošní ročník Sborníku bruntálského muzea pak uzavírá příspěvek **Květoslavy Málkové a Petra Vojtala** k jednomu z nových loňských přírůstků naší sbírky – obrazu Karla Schary *Malý Krakowiak*, který je také předzvěstí výstavy o tomto autorovi, na niž se můžete těšit již v prvním pololetí roku 2025. Sborník bruntálského muzea 2025 můžete zakoupit na prodejně Muzea v Bruntále.

Sborník bruntálského muzea

(JZ)

SLEDUJTE NAŠE NOVÁ VIDEO – i na Youtube!

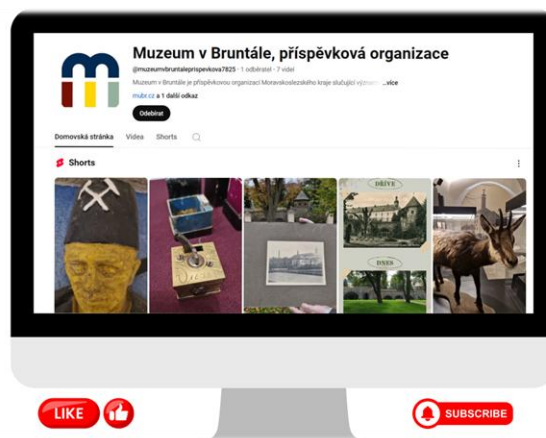
Muzeum v Bruntále se v mnoha oblastech snaží udržet krok s dobou, a ne jinak tomu je v oblasti sociálních sítí. Před nedávnem jsme se tak rozhodli na sociálních sítích začít vydávat a vytvářet krátká videa, takzvané „reels“. Pokud máte rádi zajímavosti z historie, pohledy do zákulisí našich kulturních akcí a výstav nebo se chcete blíže seznámit s chodem muzea, naše videa jsou právě pro vás.

Každý měsíc se tak můžete těšit na nový seriál „Střípky z minulosti“, ve kterém se díky historickým fotografiím podíváme na to, jak to na památkách muzea nebo v jejich okolí vypadalo dříve. Na začátku každého měsíce pro vás vybíráme i předmět měsíce z našich muzejních sbírek. Ten vám stručnou a zábavnou formou představíme. V prosinci byl v takovém videu k vidění znak města Bruntál. Na našich sítích pak nechybí ani krátké mluvené pozvánky na ty nejzajímavější kulturní akce a výstavy, ale i reportáže z akcí proběhlých.

A víme, že ne každý z vás používá sociální síť. Proto se nemusíte bát, že o něco přijдете. Video budeme postupně přidávat i na náš YouTube kanál, takže si je můžete pohodlně přehrát z mobilu, počítače nebo televize.

Stačí jen navštívit náš kanál, kde budete mít přístup ke všem našim novinkám a zajímavostem z muzejního světa.

Ať už nás sledujete na Facebooku, Instagramu, nebo dáváte přednost YouTube, určitě se máte na co těšit. Připravujeme pestrý obsah, který bude bavit jak milovníky historie, tak i ty, kteří chtějí objevovat zákulisí muzea. Těšíme se na vaši zpětnou vazbu a věříme, že vás naše nová videa potěší stejně jako nás baví je tvořit!

(PV)

Zámek Bruntál nabízí brožuru v Braillově písmu

Zámek Bruntál, významná kulturní památka regionu, se i nadále snaží o to, aby byl přístupný všem. Nově tak mohou historii tohoto jedinečného místa poznat i nevidomí a slabozrací návštěvníci díky zcela nové brožuře v Braillově písmu. Ta obsahuje popis nejvýznamnějších míst zámku, informace o jeho historii a zajímavosti, které by neměly uniknout žádnému návštěvníkovi. K zapůjčení je zdarma na zámku Bruntál.

Brožura v Braillově písmu

(PV)

STŘÍPKY Z MINULOSTI

Na našich sociálních sítích jsme v minulém roce představili novou sérii s názvem Střípky z minulosti, ve které vám formou krátkých videí představujeme místa v Bruntále „včera & dnes“.

Tato místa jsou zachycena na historických fotografiích, které jsou uloženy ve Sbírce Muzea v Bruntále, a společně se na místa z fotografií vydáváme dnes. Rubrika nadchla jak nás, tak vás, proto jsme se rozhodli, že vám čtyři vybrané historické fotografie (nebo místa) představíme v roce 2025 i zde v časopise Muzejní trojlístek. Tak jdeme na to!

Proměny zámeckého parku: Od pivovaru k sala terreně

Zámecký park, který dnes láká návštěvníky svou jedinečnou atmosférou, se v průběhu času výrazně proměnil. Jeho současnou dominantou je sala terrena, která je využívána jako místo k odpočinku a kulturnímu vyžití. Sál v zahradě, jak zní český překlad názvu stavby, nebyl vždy součástí zámeckého areálu a jeho vznik úzce souvisí s přestavbami na počátku 20. století.

Pivovar v roce 1905

Na místě dnešní sala terreny stával původně pivovar, jehož historie sahá až do 17. století. Vaření piva u zámku bylo ukončeno na počátku 20. století a výroba se přesunula do nového průmyslového objektu – pozdějšího Selika. Sklepy původního pivovaru nechal velmistr Evžen Habsburský v roce 1912 přestavět do podoby současné sala terreny. To vše v rámci úprav a romantické přestavby zahrad a okolí zámku.

I když pivovar z velké části zmizel, jeden jeho autentický prvek se dochoval až do současnosti v původní podobě. Je jím Rybářská bašta, která stojí dodnes v blízkosti sala terreny. Tento objekt je dodnes jednou z posledních připomínek historie areálu, kdy zde místo reprezentativních prvků stály budovy sloužící hospodářským účelům.

Rybářská bašta

Ve sbírkách Muzea v Bruntále se nachází několik artefaktů, které připomínají existenci a provoz bruntálského panského pivovaru. Mimo pivních lahví, vývěsního štítu nebo množství dobových fotografií pivovarské budovy se dochovaly i pivní podtácky s řádovou tematikou. Jejich novodobé kopie jsou k zakoupení v prodejně bruntálského zámku.

Kopie pivních podtácků

Prohlídku současné podoby sala terreny si při návštěvě zámeckého parku můžete zpříjemnit i návštěvou Zámecké čokoládovery, která se v bývalých sklepech pivovaru nachází dnes.

(NŠ, IH)

PROGRAM MUZEJA V BRUNTÁLE NA LEDEN – BŘEZEN 2025

VÝSTAVY NA ZÁMKU

DO 28. 2. 2025 – VE ZNAMENÍ ČERNÉHO KŘÍŽE

Výstava představuje výběr z předmětů ve sbírkách Muzea v Bruntále, který umožňuje nahlédnout na všestrannost, s níž řád působil na Bruntálsku až do druhé světové války.

13. 2. – 1. 6. 2025 – 80. VÝROČÍ 2. SV. VÁLKY

Rok 2025 nám připomíná významné výročí – 80 let od konce druhé světové války. Naše muzeum Vás srdečně zve na výstavu, která se zaměří na události v regionu Bruntálska. Přijďte si prohlédnout dobové artefakty, technickou krásu zbraní a dozvědět se více o průběhu bojů i životě civilního obyvatelstva během války.

AKCE NA ZÁMKU

13. 2. 2025 – VERNISÁŽ VÝSTAVY 80. VÝROČÍ 2. SV. VÁLKY

14. 2. 2025 – VALENTÝN

PŘEDNÁŠKY NA ZÁMKU

Muzeum pro seniory & Muzeum pod lupou

13. a 16. 1. 2025 – Z historie města Bruntál (T. Niesner)

10. a 13. 2. 2025 – Viktor Heeger hlasující, lyžující (I. Hornišer)

10. a 13. 3. 2025 – Zaniklé památky Bruntálska (J. Červenka)

Podrobný program najdete

na našich webových stránkách: www.muabr.cz
nebo na sociálních sítích

<https://www.facebook.com/muzeumbruntal>
a <https://www.instagram.com/muzeumvbruntale/>

Muzejní příměstský tábor

ZÁMEK NEBO NEDOBYTNÝ HRAD?

Zábava při hledání indicií a tajemného pergamentu

I. TURNUS
termín: 7. - 11. 7. 2025
cena: 1900 Kč
pro děti od 7 do 11 let
vždy od 7:30 do 15:30

II. TURNUS
termín: 25. - 29. 8. 2025
cena: 1900 Kč
pro děti od 7 do 11 let
vždy od 7:30 do 15:30

Více informací: Ing. Kateřina Kuligová
tel. 605 173 582, email: k.kuligova@muabr.cz

Cena zahrnuje: výlet, vstupné, obědy, pitný režim, jízdné, kreativní materiál

m Muzeum v Bruntále www.muabr.cz

P.F.
2025

m Muzeum v Bruntále

Právníková organizace
Moravskoslezského kraje

m Muzeum v Bruntále

Právníková organizace
Moravskoslezského kraje

MUZEJNÍ TROJLÍSTEK – čtvrtletník Muzea v Bruntále

Vydává: Muzeum v Bruntále, příspěvková organizace, Zámecké náměstí 1/7, 792 01 Bruntál, IČ 00095354, www.muabr.cz, e-mail: info@muabr.cz, tel.: 554 717 947. Redakce: Ing. K. Kuligová, Mgr. V. Čapka, Mgr. P. Volná, Mgr. M. Balarinová, Mgr. N. Šuhejová. Kontakt: k.kuligova@muabr.cz, 736 151 974. Zdroj fotografií: Fotoarchiv Muzea v Bruntále (pokud není uvedeno jinak).

MK ČR E 24383, č. 1/2025 vydáno v Bruntále 15.1.2025, **ISSN 2788-0729**